

6. De dragline machinist

Natuurlijk kon ik het niet laten om, nadat ik deze brief verzonden had, contact op te nemen met de dragline machinist. Wat had hem bewogen om te solliciteren naar de functie van broeder in een verzorgingstehuis?. Hij bleek een leven vol van ellende en verdriet achter zich te hebben. Als kind speelde hij al met een houten speelgoed dragline die zijn vader voor hem had gemaakt toen hij jarenlang zat opgesloten in een Jappen kamp. Het hout dat hij nodig had om de dragline te kunnen maken had hij uit zijn brits gebeiteld. De Jappen hadden hem voor dit misdrijf bijna doodgeslagen en hij werd bij wijze van straf een week lang in een kuil gegooid en kreeg nauwelijks te eten of te drinken terwijl de parasieten hem bijna levend opvrat. De ontberingen die hij in het Jappen kamp moest ondergaan tarten elke vorm van omschrijving. Hij overleefde oorlog wel maar kwam eruit als een stuk wrakhout dat de schipbreuk weliswaar had overleefd maar waaruit elk teken van leven was verdwenen. Zijn ogen staarden doodsvoor zich uit. Net zo dood als het hout waarmee hij de dragline had gemaakt. Maar toch, de precisie waarmee hij de speelgoed dragline had gemaakt was tegelijkertijd bewonderenswaardig en angstaanjagend. De rillingen liepen over je lijf als je er goed naar keek. Alle jaren van honger, pijn, verdriet en marteling zaten erin verwerkt. Maar tegelijkertijd ook een vastberadenheid om te overleven. Om aan volgende generaties zichtbaar te maken wat niet in woorden uitgedrukt kon worden. Als kind neem je altijd een deel van de trauma's van je ouders over. Natuurlijk moest hij net als zijn vader dragline machinist worden. Ga maar diep in de aarde graven. Haal de problemen van vorige generaties uit de aarde omhoog. Dan vergeet je de problemen van nu, de problemen die vlak onder de oppervlakte liggen. En graven deed hij. Veel meer dan nodig was. Moest er voor een bouwproject 100m³ grond verplaatst worden dan verplaatste hij 1000m³. Dan kon op den duur niet goed gaan. Alle ten onrechte verplaatste grond moest weer teruggezet worden. En daar had hij nu juist moeite mee. Elke opgegraven kluit en zandkorrel wilde hij minutieus onderzoeken op sporen van geluk. Zulk bizar gedrag kon op termijn niet meer geaccepteerd worden. Men zond hem naar een psychiater die hem jarenlang behandelde. In een poging om hem te helpen zijn verleden te verwerken, speelde de psychiater het spel met de dragline mee. Samen kropen ze over de vloer van de behandelkamer. De dragline machinist bewoog met zijn pink de houten speelgoed dragline behoedzaam over het tapijt terwijl een hoopje poedersuiker de uitgegraven aarde moest voorstellen. De psychiater lag geheel uitgestrekt op de vloer. Hij bewoog een kleine speelgoed caterpillar voort waarmee hij de poedersuiker oplaadde om de suiker twee meter verder op in de kamer weer te lossen. "Tuut tuut" riep hij luide als hij de dragline machinist probeerde te passeren en hij hem wilde waarschuwen voor verkeer van rechts. Zo konden de twee urenlang bezig zijn. Ze werden door hun spel zo gebiologeerd dat ze vaak niet in de gaten hadden dat het behandeluur al lang verstreken was. De volgende patiënt die zich al lang in de wachtkamer had aangediend werd ongeduldig en kwam tenslotte de behandelkamer in en vond de twee geheel in trance met hun spel bezig. Na een aantal jaren op deze wijze te zijn behandeld trad er bij de dragline machinist een duidelijke verbetering van zijn gezondheidstoestand in. De nachtmerries waren goeddeels verdwenen en er ontstond ruimte in zijn psyche om zich ook met andere zaken te gaan bezig houden. Het leek echter geen goed idee om hem weer op de dragline te laten plaats nemen dus werd hij afgekeurd. Toen besloot hij om te solliciteren naar de functie van broeder in het verzorgingstehuis. Wat mij vooral interesseerde was de vraag waarom hij uiteindelijk wel werd aangenomen voor deze functie en ik niet. De dragline machinist, nu broeder en ook broer van mij, zei het volgende: "Op zich had jij gelijk met je actie tegen het verzorgingstehuis. Je entree met dokterjas, stethoscoop en hoge bloeddrukmeter legde de vinger precies op de zere plek van de directie van het verzorgingstehuis. Maar je moet niet denken dat ze daar van gediend zijn. Je moet niet de gedachte koesteren dat je bepaalde

machtsstructuren in de wereld kunt veranderen. Dat is een veel te hoge pretentie en daar loop je uiteindelijk stuk op. Je agenda moet eerst helemaal leeg zijn. Je moet jezelf eerst gaan voelen zoals ik me voelde toen ik daar op de vloer bij de psychiater lag. Je moet eerst radicaal een eind maken aan alle ambities, worden als een klein kind dat van moment naar moment leeft. Als je, net zoals ik, helemaal leeg en blanco bent, een anoniemus, een eenzame vreemdeling die niemand kent en door niemand gegroet wordt. Die op overvolle markten stilzwijgend langs alle kraampjes loopt zonder dat iemand hem vraagt iets te kopen. Die uiteindelijk toch een bos bloemen koopt op de markt maar niet weet aan wie hij ze kan geven. Pas dan heb je de goede houding om als broeder te gaan werken. Als je een klein beetje licht kunt brengen in het duistere leven van zo velen, zonder dat je echter de pretentie hebt zelf een licht te zijn, of ook maar iets wat daar in de verte op lijkt”.